

Otázka: Náklady a výnosy

Předmět: Účetnictví

Přidal(a): Tereza P.

CHARAKTERISTIKA NÁKLADŮ A VÝNOSŮ:

- **Náklad** = peněžní vyjádření spotřeby například: cizích výkonů (nakoupené služby), práce vlastních zaměstnanců (mzdové náklady), oběžného majetku (spotřeba materiálu) a dlouhodobého majetku (odpisy)
 - náklady jsou spojeny s hlavním cílem podniku, což je zisk
 - úkolem podnikatele je náklady snižovat
- **Výdaj** = úbytek peněžních prostředků
- **Výnos** = představují výkony účetní jednotky v peněžním vyjádření, vznikají například při: prodeji zboží, výrobků a jiného majetku účetní jednotky a prodeji služeb
 - odpovídá vynaloženým nákladům, jedná se o oceněné výkony
 - ovlivňují společně s náklady hospodářský výsledek
- **Tržby** = součást výnosů, souvisí s prodejem
- **Příjem** = přírůstek peněžních prostředků

ZÁSADY PRO ÚČTOVÁNÍ NÁKLADŮ A VÝNOSŮ:

- 1) přírůstky nákladů se účtují na straně MD a přírůstky výnosů na straně D
- 2) na výsledkových účtech se účtuje narůstajícím způsobem od začátku účetního období
 - na začátku vykazují nulový zůstatek, z konečných zůstatků lze pak vypočítat hospodářský výsledek firmy za účetní období

- 3) náklady a výnosy se vždy účtují do období se kterými věcně a časově souvisejí
- 4) zákaz vzájemného účtování nákladů a výnosů
 - až na výjimky nelze proti sobě kompenzovat N a V a zúčtovat pouze rozdíl mezi nimi
 - výjimkou ze zákazu kompenzace je možnost v některých případech započítat manka a přebytky zejména u obdobných druhů materiálu či zboží (např. popletení způsobu A s B)
- 5) při účetní uzávěrce se zůstatky výsledkových účtů převedou na účet 710 - Účet zisků a ztráty
- 6) do nákladů a výnosů účetní jednotky se zahrnují pouze ty náklady a výnosy, které se jí týkají

ČLENĚNÍ NÁKLADŮ:

a) podle nákladových druhů

- náklady 5
- jde o základní rozdělení podle stanovených skupin nákladů, která odráží směrná účtová osnova

b) podle struktury hospodářského výsledku

- provozní
 - náklady vzniklé v souvislosti s běžným provozem podniku jako např. spotřeba materiálu, energie, služby, odpisy atd.
 - jedná se o účtové skupiny 50-55
- finanční
 - náklady spojené s peněžními prostředky nebo cennými papíry jako např. poplatky bance, úroky z úvěru, kurzové rozdíly
 - jedná se o účtové skupiny 56-57
- mimořádné
 - náklady zachycující operace neobvyklé povahy vzhledem k běžné činnosti účetní jednotky a případy neočekávaných mimořádných událostí (škody)
 - 58

c) podle místa vzniku a odpovědnosti

podle hospodářských středisek

- využívá se zejména ve vnitropodnikovém účetnictví, aby bylo možno zjistit výsledek

hospodaření za jednotlivá střediska

d) podle zákona o daních z příjmů

- daňově uznatelné
 - snižují základ daně
- daňově neuznatelné
 - ovlivní pouze hospodářský výsledek
 - patří sem např.: 513 - náklady na reprezentaci, 543 - dary, 545 - ostatní pokuty a penále, 549 - manka a škody na finančním majetku, 582 - škody, 559 - tvorba a zúčtování opravných položek atd.

e) podle kalkulačního členění

- využívají se v oblasti kalkulací a rozpočtů
- přímé (jednicové)
 - lze přímo stanovit na jednotku výkonu pomocí norem
 - příkladem mohou být: přímý materiál (spotřeba materiálu), přímé mzdy (mzdy výrobních dělníků za odpracovanou dobu), spotřeba energie (k chodů strojů)
- nepřímé (režijní)
 - nelze je přímo stanovit na jednotku výkonu
 - jsou spojeny s danou výrobou
 - náklady na opravy a udržování, cestovné, spotřeba energie (osvětlení či vytápění), nájemné apod.

f) podle závislosti na objemu výroby

- fixní
 - nejsou závislé na objemu výroby
 - podnik je musí uhradit, i když nevyrábí (odpisy, nájmy, údržba a správa budov)
- variabilní
 - mění se objemem výroby
 - člení se ještě na:
 - 1) proporcionální vývoj - mění se stejným tempem jako se mění objem výroby
 - 2) progresivní (nadproporcionální vývoj) - náklady rostou rychleji nežli produkce
 - 3) degresivní (podproporcionální vývoj) - náklady rostou pomaleji nežli produkce

ČLENĚNÍ VÝNOSŮ:

a) podle výnosových druhů

- výnosy 6. účtová třída
- jde o základní rozdělení podle stanovených skupin výnosů, která odráží směrná účtová osnova

b) podle struktury hospodářského výsledku

- provozní
- výnosy vzniklé v souvislosti s běžným provozem podniku
- jedná se o účtové skupiny 60-65
- finanční
- výnosy spojené s peněžními prostředky nebo cennými papíry
- jedná se o účtové skupiny 66-67
- mimořádné
- výnosy zachycující operace neobvyklé povahy vzhledem k běžné činnosti účetní jednotky a případy neočekávaných mimořádných událostí -> 68

c) podle zákona o dani z příjmů

- je zde poměrně méně daňově uznatelných a neuznatelných položek
- jde pouze o výnosy, které byly zdaněny u zdroje srážkovou daní, nebo jsou od daně osvobozeny
- jedná se například o podíly na zisku

d) podle organických složek

- sleduje podnik, proto aby hmotně zjistil jednotlivé podnikové útvary na výsledcích své práce prvotní
- spotřeba externích výkonů + odpisy + mzdy (co tedy nakupují zvenčí)
- druhový
- vzniká spotřebou vlastních výkonů (solární panely, které dodává firma ostatním svým střediskům)

ÚČTOVÁNÍ NÁKLADŮ:

- 501 - spotřeba materiálu
- jedná se také o dlouhodobý drobný majetek do 40 000 Kč, pak spotřeba materiálu (pohonné

hmoty, čisticí prostředky, tiskopisy, odborná literatura), knihy, pracovní pomůcky

- logo firmy, propagační předměty do ceny 500/ks bez DPH, nad 500 se jedná o dary 513 -> naňově neuznatelné

- 502 - spotřeba energie

- vody (pohon), elektrické energie, páry a plynu

- 503 - vodné (stočné 518)

- 504 - prodané zboží

- úbytek prodaného zboží 504/132 v pořizovací ceně

- 511 - opravy a udržování

- nezahrnujeme sem modernizaci a rekonstrukci (technické zhodnocení)

- 512 - cestovné

- limity jsou stanoveny v zákoníku práce

- když vyšší, tak placení soc. a zdravotního?

- 513 - náklady na reprezentaci

- pohoštění, občerstvení -> daňově neuznatelné

- pitná voda na pracovišti jako barely -> daňově uznatelné

- 518 - ostatní služby

- nájemné, právní a účetní poradci, drobný dlouhodobý majetek do 60 000 Kč, poštovní známky, telefonní karty, rozhlasová televize, internet, inzerce, školení zaměstnanců apod.

- 521/522 - mzdové náklady

- tedy hrubá mzda ze závislé činnosti (pracovně-právní vztah)

- 523 - odměny členům orgánů společnosti a družstva

- daňově uznatelné

- 524 - zákonné sociální pojištění

- daňově uznatelné, pokud je to uhrazeno do konce ledna následujícího roku

524/336 -> 336/221

- 525 - ostatní sociální pojištění

- příspěvek firmy na soukromé penzijní a životní připojištění zaměstnanců

- daňově uznatelné do 24 000 Kč/rok na osobu

- měsíčně maximálně 2 000 Kč

- 526 - sociální náklady OSVČ

- daňově neuznatelné

- zdravotní a sociální v rozmezí 3 000 - 4000 Kč/měsíc

- 527 - zákonné sociální náklady
 - stravenky do 55%
- 528 - ostatní sociální náklady
 - nad 55%
- 531 - silniční daň
- 532 - daň z nemovitých věcí
- 538 - ostatní daně a poplatky
 - dálniční známky, kolky, daň z nabytí nemovitých věcí a darovací
- 541 - zůstatková cena prodaného DHM a DNM
- + oprávky a vyřazení
- 542 - prodaný materiál
 - 542/112 v pořizovací ceně
- 543 - dary
 - peníze, výrobky, DM
 - jedná se o náklad daňově neuznatelný, ale může být odečitatelnou položkou v daňovém přiznání
 - podmínky: 1) musí být splněn účel (školství, věda, zdravotnictví, výzkum, kultura, policie, požární ochrana atd)
 - 2) musí být splněna výše toho daru - FO: minimální výše za rok 1000 Kč, však maximálně 15% ze základu daně
 - PO: minimální výše 2 000 Kč, však maximálně 10% z upraveného základu daně
 - žádná protidohoda, reklama na 518 (očekává se protidohoda, logo firmy)
- 544 - smluvní pokuty a penále
 - součástí dodavatelské smlouvy za pozdní úhradu
 - daňově uznatelné
- 545 - ostatní pokuty a penále
 - od finančního úřadu, neuznatelné
- 546 - odpis pohledávky
- 548 - ostatní provozní náklady
 - malé technické zhodnocení do 40 000 Kč
 - pojištění majetku, odpovědnost za škodu, příspěvky různým právnickým osobám (profesionálním komorám)
 - daňově uznatelné
- + hodnota zlikvidovaných zásob - prošlá záruční hodnota

- 549 - manka a škody z provozní činnosti
 - na DM, nad normu přirozených úbytků zásob
 - daňově uznatelné jen do výše náhrady 549/112 1000 Kč -> 335/648 800 Kč
- výjimky: škody způsobené živelnou pohromou -> potvrzení od policie (pachatel neznámý), také daňově uznatelné
- 551 - odpis DHM a DNM
 - za účetní období
 - účetní odpisy + oprávkky
- 552 - tvorba a zúčtování zákonných rezerv
 - 452

- 554 - tvorba a zúčtování ostatních rezerv
 - 459 a je to daňově neuznatelné
- 558/559 - tvorba a zúčtování zákonných opravných položek
 - 558 daňově uznatelné 558/391
 - 559 daňově neuznatelní 559/191 či 196
- 561 - prodané cenné papíry a podíly
 - 251 i 06., vše v pořizovací ceně
- 562 - úroky
- 563 - kurzové ztráty
 - u úhrad faktur v cizí měně
 - kouká se na kurz ČNB na konci roku
 - 211,221, 311, 321
- 568 - ostatní finanční náklady
 - poplatky bance
- 582 - škody
 - živelné pohromy, škody mimořádného rozsahu
- 588 - ostatní mimořádné náklady
 - opravy a udržování z minulého účetního období
- 591/593 - daň z příjmů účetní jednotky
 - 341
- 595 - dodatečné odvody daně z příjmu (doměrky)

ÚČTOVÁNÍ VÝNOSŮ:

- 601/602/604 - tržby za něco
 - bez DPH
 - tržby z výkonů firmy (prodej výrobků, služeb a provedené práce)
- 611/612/613 - změna stavu vnitropodnikových zásob
 - ve vnitropodnikové ceně
 - pomocí těchto účtů se eliminují N vynaložené při výrobě a skladování výrobků
 - 121/611
- 621/622 - aktivace
 - je to v podstatě přírůstek majetku v důsledku vlastní činnosti
 - 111/621
- 623/624 - aktivace DHM a DNM
- 641/642 - tržby z prodeje DHM a DNM + materiálu
 - tyto účty jsou protipólem účtům 541 a 542'
- 648 - ostatní provozní výnosy
 - čerpání dotace, inventarizační přebytek materiálu či zboží
- 661 - tržby z prodeje cenných papírů
 - v prodejní ceně
- 662 - úroky
 - úroky z běžného účtu
- 663 - kurzové zisky
- 665 - výnosy z finančního majetku
 - přijímání dividend, je již zdaněno u zdroje 15% srážkou -> daňově neuznatelné
- 668 - ostatní finanční výnosy
 - přebytek v pokladně, náhrada k úhradě